

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2

The 2nd STOU Graduate Research Conference

การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี

Conflict Management of School Administrators According to the Opinions of Teachers under the Office of Uthaitani Primary Educational Service Area

พิมพวรา ดวงแก้ว (Pimvara Doungkaew)* เฉลิมชัย หาญกล้า (Chalermchai Hankla)**

วสัน ปูนพล (Wason Punphol)***

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี (2) เปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี จำนวนครูในสถานศึกษา และระดับความขัดแย้งในสถานศึกษา

ประชากรที่ศึกษาคือครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 และเขต 2 ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 222 โรงเรียน ทั้งสิ้น 2,088 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 336 คนได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น .890 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการทดสอบที การทดสอบเอฟโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีฟิชเชอร์

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (2) ครูที่มีสถานภาพด้านอายุ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน ประเภทของสถานศึกษา และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันครูที่มีสถานภาพด้านเพศ และระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่มีสถานภาพด้านขนาดของสถานศึกษา และจำนวนครูในสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ การบริหารความขัดแย้ง

*นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

**อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

The objectives of this survey research were: (1) to study conflict management of school administrators according to the opinions of teachers under the Office of Uthaithani Primary Educational Service Area (2) to compare conflict management of school administrators according to the opinions of teachers when they are classified by gender, age, level of education, academic standing, work experience, school size, types of schools, under the Office of Uthaithani Primary Educational Service Area, teachers in school and level of conflict in schools.

A number of the teachers 2,088 under the Office of Uthaithani Primary Educational Service Area in academic year 2010. The sample totaled 336 people. The sample of stratified random sampling. The instrument was a questionnaire with a reliability of .890. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and Fisher's Least Significant Difference : L.S.D.

The findings of this research were (1) Conflict management of school administrators according to the opinions of teachers under the Office of Uthaithani Primary Educational Service Area at a high level. (2) Teachers were classified by age, level of education, academic standing, work experience, types of schools and under the Office of Uthaithani Primary Educational Service Area, their opinions were the same, However, when they were classified by gender and level of conflict in schools, their opinions were different at a significance level of .01 and when they were classified by school size and teachers in school, their opinions were different at a significance level of .05.

Keyword: Conflict management

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษามีมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทุกวัน ทั้งในด้านความดีและความรุนแรงซึ่งส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน หากผู้บริหารไม่มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้อยู่ในภาวะที่สมดุลและเอื้อต่อการดำเนินงานย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อการบริหารงานในสถานศึกษาได้ (สุปัน ราสุวรรณ, 2540, หน้า 9) ดังนั้นการศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะบริหารความขัดแย้งเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและเพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยใช้แนวคิดของ พรนพ พุกกะพันธุ์ (2542, หน้า 287-293) ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์ การเจรจา การกระจายความเป็นธรรม และการใช้อำนาจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา ประเภทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี จำนวนครูในสถานศึกษา และระดับความขัดแย้งในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้คือครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 และ เขต 2 ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 222 โรงเรียน ทั้งสิ้น 2,088 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 336 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การเจรจา 3) การกระจายความเป็นธรรม และ 4) การใช้อำนาจ แบบสอบถามมีค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม (index of item – objective congruence : IOC) สูงกว่า 0.60 ทุกข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .890 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยการทดสอบที การทดสอบเอฟโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีไฟเซอร์

ผลการวิจัย

1. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการกระจายความเป็นธรรม รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้อำนาจ ด้านการเจรจา และด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ ตามลำดับ ดังตาราง 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี

การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์	3.63	0.68	มาก
2. ด้านการเจรจา	3.69	0.73	มาก
3. ด้านการกระจายความเป็นธรรม	3.85	0.92	มาก
4. ด้านการใช้อำนาจ	3.71	0.84	มาก
ภาพรวม	3.72	0.72	มาก

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี พบว่า

2.1 ครูเพศชายกับครูเพศหญิง มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา
ในภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นด้านการ
กระจายความเป็นธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเจรจาและ
ด้านการใช้อำนาจมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี จำแนกตามเพศ

การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	(n=112)		(n=224)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์	3.74	0.69	3.57	0.68	2.160	.032*
2. ด้านการเจรจา	3.83	0.75	3.62	0.73	2.431	.016*
3. ด้านการกระจายความเป็นธรรม	4.05	0.86	3.76	0.94	2.696	.007**
4. ด้านการใช้อำนาจ	3.86	0.83	3.64	0.84	2.336	.020*
ภาพรวม	3.87	0.73	7.07	0.72	2.660	.008**

* p < .05, ** p < .01

2.2 ครู ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.3 ครู ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.4 ครู ที่มีวิทยฐานะแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.5 ครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.6 ครู ที่ทำงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการกระจายความเป็นธรรมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่ และกลุ่มสถานศึกษาขนาดกลางกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการเจรจามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่ากลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็กกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่ และกลุ่มสถานศึกษาขนาดกลางกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการใช้อำนาจมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่ากลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็กกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่มสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันดังตาราง 3

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการวิเคราะห์ สถานการณ์	ระหว่างกลุ่ม	1.008	2	0.504	1.072	.344
	ภายในกลุ่ม	156.658	333	0.470		
	รวม	157.666	335			
2. ด้านการเจรจา	ระหว่างกลุ่ม	3.788	2	1.894	3.512	.031*
	ภายในกลุ่ม	179.551	333	0.539		
	รวม	183.338	335			
3. ด้านการกระจาย ความเป็นธรรม	ระหว่างกลุ่ม	9.871	2	4.936	5.996	.003**
	ภายในกลุ่ม	274.109	333	0.823		
	รวม	283.980	335			

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

ตาราง 3 (ต่อ)

การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
4. ด้านการใช้อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	5.766	2	2.883	4.125	.017*
	ภายในกลุ่ม	232.746	333	0.699		
	รวม	238.512	335			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.012	2	2.006	3.850	.022*
	ภายในกลุ่ม	173.537	333	0.521		
	รวม	177.550	335			

* $p < .05$, ** $p < .01$

2.7 ครู ในสถานศึกษาประเภทประถมศึกษาและขยายโอกาส มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.8 ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 และเขต 2 มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.9 ครู ในสถานศึกษาที่มีจำนวนครูในสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการกระจายความเป็นธรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มจำนวนครูในสถานศึกษาดำกว่า 10 คน กับกลุ่มจำนวนครูในสถานศึกษา 10 - 20 คนและกลุ่มจำนวนครูในสถานศึกษาดำกว่า 10 คน กับกลุ่มจำนวนครูในสถานศึกษามากกว่า 20 คน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการใช้อำนาจมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มจำนวนครูในสถานศึกษาดำกว่า 10 คน กับกลุ่มจำนวนครูในสถานศึกษา 10 - 20 คนและกลุ่มจำนวนครูในสถานศึกษาดำกว่า 10 คน กับกลุ่มจำนวนครูในสถานศึกษามากกว่า 20 คน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการวิเคราะห์สถานการณ์และด้านการเจรจามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 4

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ
ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี จำแนกตามจำนวนครูในสถานศึกษา

การบริหารความขัดแย้งของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการวิเคราะห์ สถานการณ์	ระหว่างกลุ่ม	0.201	2	0.101	0.213	.809
	ภายในกลุ่ม	157.465	333	0.473		
	รวม	157.666	335			
2. ด้านการเจรจา	ระหว่างกลุ่ม	2.185	2	1.092	2.008	.136
	ภายในกลุ่ม	181.154	333	0.544		
	รวม	183.338	335			
3. ด้านการกระจาย ความเป็นธรรม	ระหว่างกลุ่ม	14.705	2	7.352	9.092	.000**
	ภายในกลุ่ม	269.276	333	0.809		
	รวม	283.980	335			
4. ด้านการใช้อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	6.611	2	3.305	4.746	.009**
	ภายในกลุ่ม	231.901	333	0.696		
	รวม	238.512	335			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.218	2	2.109	4.052	.018*
	ภายในกลุ่ม	173.331	333	0.521		
	รวม	177.550	335			

* $p < .05$, ** $p < .01$

2.10 ครูในสถานศึกษาที่มีระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาปานกลางกับกลุ่มระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาน้อย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการเจรจามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาปานกลางกับกลุ่มระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาน้อย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการกระจายความเป็นธรรมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มระดับความขัดแย้งในสถานศึกษามากกับกลุ่มระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาน้อย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาปานกลางกับกลุ่มระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาน้อย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการใช้อำนาจมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 โดยกลุ่มระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาปานกลางกับกลุ่มระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาน้อย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี จำแนกตามระดับความขัดแย้งในสถานศึกษา

การบริหารความขัดแย้งของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการวิเคราะห์ สถานการณ์	ระหว่างกลุ่ม	3.844	2	1.922	4.161	.016*
	ภายในกลุ่ม	153.822	333	0.462		
	รวม	157.666	335			
2. ด้านการเจรจา	ระหว่างกลุ่ม	4.739	2	2.369	4.418	.013*
	ภายในกลุ่ม	178.600	333	0.536		
	รวม	183.338	335			
3. ด้านการกระจาย ความเป็นธรรม	ระหว่างกลุ่ม	12.806	2	6.403	7.863	.000**
	ภายในกลุ่ม	271.174	333	0.814		
	รวม	283.980	335			
4. ด้านการใช้อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	5.353	2	2.677	3.823	.023*
	ภายในกลุ่ม	233.159	333	0.700		
	รวม	238.512	335			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	6.231	2	3.115	6.055	.003**
	ภายในกลุ่ม	171.319	333	0.514		
	รวม	177.550	335			

* $p < .05$, ** $p < .01$

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี พบว่า ครูมีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจะเข้าศึกษาต่อในสาขาการบริหารการศึกษา ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎี และหลักการในการบริหารการศึกษา รวมถึงการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดการอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษาย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ จรรยา เสี่ยงเทียนชัย (2544, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาทักษะและวิธีการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา

หนองบัวลำภู พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีทักษะการบริหารความขัดแย้งในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญ สุ่มศรี (2552, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพความขัดแย้งและทักษะการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการจัดการความขัดแย้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระพงศ์ สุกศรี (2552, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาทักษะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 พบว่าพฤติกรรมการใช้ทักษะการบริหารความขัดแย้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี

2.1 ครูเพศชายกับครูเพศหญิง มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากครูเพศหญิงและเพศชาย มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งส่งผลให้ครูเพศชายกับครูเพศหญิง มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน

2.2 ครู ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ครูได้รับการพัฒนาอยู่เสมอทั้งด้านการศึกษาที่สูงขึ้น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาจากเอกสารตำราต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารความขัดแย้ง ทำให้ครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุป็นรา สุวรรณ (2540, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่าเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อจำแนกตามอายุ ไม่พบความแตกต่าง

2.3 ครู ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ครูได้รับการพัฒนาอยู่เสมอทั้งด้านการศึกษาที่สูงขึ้น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาจากเอกสารตำราต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารความขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุป็นรา สุวรรณ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่าเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาไม่พบความแตกต่าง

2.4 ครู ที่มีวิทยฐานะแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากวิทยฐานะของครูเกิดจากการทำผลงานทางวิชาการ ซึ่งไม่ได้ส่งผลหรือเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครูในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาแต่อย่างใด

2.5 ครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากครูได้รับการพัฒนาอยู่เสมอทั้งด้านการศึกษาที่สูงขึ้น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาจากเอกสารตำราต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารความขัดแย้ง ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุป็นรา สุวรรณ (2540, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่าเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อจำแนกตามอายุราชการ ไม่พบความแตกต่าง และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี ชอบพิมาย (2546, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีทักษะต่อพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเที่ยง สะอาด (2549, หน้า 113) ที่ศึกษาสาเหตุและวิธีแก้ไขปัญหาคัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่าเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ครูมีทัศนะในวิธีแก้ไขปัญหาคัดแย้งของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

2.6 ครู ที่ทำงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากสถานศึกษาอยู่ในระบบราชการมีการวางกฎระเบียบ แบบแผนในการปฏิบัติงาน ซึ่งครูที่อยู่ในสถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม ซึ่งส่วนใหญ่สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ มีบุคลากรจำนวนมาก การบริหารจัดการย่อมมีปัญหาและเกิดปัญหาคัดแย้งขึ้น ส่งผลต่อประสบการณ์ที่ครูได้รับ และส่งผลต่อ ความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี ชอบพิมาย (2546, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทักษะต่อพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระพงศ์ สุทศศรี (2552, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาทักษะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ทักษะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน

2.7 ครู ในสถานศึกษาประเภทประถมศึกษาและขยายโอกาส มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากโรงเรียนประเภทขยายโอกาสในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี ส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีครูจำนวนไม่มากนักโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ครูมีจำนวนน้อย จึงทำให้ความขัดแย้งมีไม่มากและการบริหารความขัดแย้งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อประสบการณ์ในการบริหารความขัดแย้งและความคิดเห็นของครู ทำให้ครูมีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.8 ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 และเขต 2 มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 และเขต 2 มีความใกล้เคียงกัน ส่งผลให้ความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.9 ครู ในสถานศึกษาที่มีจำนวนครูในสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากจำนวนครูในสถานศึกษายิ่งมากเท่าไรความขัดแย้งอาจเพิ่มมากขึ้น ทั้งความขัดแย้งระหว่างบุคคล และความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารความขัดแย้งให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อประสบการณ์ ทักษะ และความคิดเห็นของครู ในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไมล์ (Miles, 1980, p.253) ที่กล่าวว่า การพึ่งพากันในหน้าที่การงาน เป็นองค์ประกอบแรกที่เป็นสาเหตุปัญหาคัดแย้ง โดยพื้นฐานแล้วการพึ่งพาในหน้าที่การงานระหว่างบุคคลหรือกลุ่มมีมากขึ้นเท่าใด ความเป็นไปได้ของความขัดแย้งมีมากขึ้นเท่านั้น ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะการพึ่งพาในหน้าที่การงานที่มากขึ้นทำให้ความสัมพันธ์เพิ่มขึ้น ดังนั้นความไม่ตกลงเห็นชอบในเรื่องเล็กน้อย สามารถขยายใหญ่โตรวดเร็ว บานปลายได้

2.10 ครูในสถานศึกษาที่มีระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจาก ระดับความขัดแย้งในสถานศึกษาทำให้ครูได้รับประสบการณ์ในเรื่องของความขัดแย้งที่แตกต่างกันรวมถึงการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกันด้วย ส่งผลต่อเจตคติ ความพึงพอใจ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทำให้เกิดความคิดเห็นในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความเป็นกลางอย่างแท้จริงในการวิเคราะห์สถานการณ์ความขัดแย้ง รวมทั้งซักถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ได้บังคับบัญชา และวิเคราะห์ให้ได้ว่าจะมีวิธีการใดบ้างในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

1.2 ในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ควรพิจารณาถึงเพศของครู เพราะครูเพศหญิงและเพศชายมีการรับรู้และมีทัศนคติที่แตกต่างกันในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา

1.3 ในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาและทำความเข้าใจบริบทของสถานศึกษาอย่างละเอียดจึงจะสามารถบริหารความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น สถานศึกษาที่มีขนาดที่แตกต่างกัน และจำนวนครูในสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารความขัดแย้งแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาความพึงพอใจในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.2 การศึกษาถึงประสิทธิภาพของแบบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาเลือกใช้แบบในการบริหารความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา เสี่ยงเทียนชัย (2544) “ทักษะและวิธีการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- จิระพงศ์ สุกศรี (2552) “ทักษะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- เจริญ สุ่มศรี (2552) “การศึกษาสภาพความขัดแย้งและทักษะการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

- บุญเที่ยง สะอาด (2549) “สาเหตุและวิธีแก้ไขปัญหความขัดแย้งของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- พรนพ พุกกะพันธุ์ (2542) การบริหารความขัดแย้ง กรุงเทพฯ.เพ็ชรสกุล
- ศิริพงษ์ เสาภาชน (2552) หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ กรุงเทพฯ.บุ๊คพอยท์
- สมคิด บางโม (2552) แรงงานสัมพันธ์และรวมกฎหมายแรงงาน พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ.เอส เค บุ๊คส์
- สุป็นราสุวรรณ (2540) “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร โรงเรียนกับความพึงพอใจของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อรุณี ขอบพิมาย (2546) “การศึกษาพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษา สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
- Miles, R. H. (1980) *Macro organizational behavior* Illinois Scott, Foresman and company